

Φίλε μου Βαρλέντη,

Σοῦ ἔλεγα στὸ τελεφταῖο μου τὸ γράμμα πὼς εἶδα καὶ δὲ θύμωσες, ἀν καὶ σοῦ τὰψελνα λιγάκι ἀπάνω στὸ ζήτημα τῆς γραμματικῆς. Σήμερις ὅμως θύμωσα ἐγὼ μαζί σου καὶ κόντεψα νὰ μὴ διαβάσω τὸ βιβλιαράκι σου, γιατί σκούνταψα πολὺ δυσάρεστα στὸν πρῶτο στίχο. Λές τὸν Τσουγγρό ἐθνικὸ ἐυεργέτη, ἔπειτα τονὲ συγκρίνεις μιὰ μὲ τὸ Θεὸ καὶ ἄλλη μιὰ μὲ τὸ Χριστό.

Σὰ σὲ θεὸ μπροστά σου

γέρνω τὸ κεφάλι

Καὶ προσκυνᾶω σὲ σένα τὸ Χριστό.

Τί ἀνήθικα πράματα εἶναι ἀφτά, μὲ τὸ συμπάθειο, καὶ τι συχαμένα ; Σὰ λές τὸν πλούσιον Χριστὸ καὶ Θεό, τὸν ποιητῆ, παιδί μου, τί θὰ τὸν πῆς ; Σὰ λές ἐβεργέτηδες τοὺς Τσουγγρούς τοὺς Σολωμοὺς καὶ τοὺς Βαλαωρίτηδες τί θὰ τοὺς πῆς ! Ἄπο τὸν ποιητῆ μεγαλύτερος δὲν εἶναι κανένας, οὔτε πλούσιος οὔτε βασιλιάς. Καὶ σὲ τί τόπο τὰ λές ἀφτά ; Καὶ γιὰ τί ἔθνος μιλάς ποῦ τὸ ἐβεργέτησε, λές, ἓνας Τσουγγρός ; Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ! Γειά σου καὶ χαρά σου ! Ἰσια ἴσια γιὰ τὸν τόπο καὶ γιὰ τὸ ἔθνος τὰ γράφεις, ποῦ ἀν ὑπάρχει, τὸ χρωστᾶ μόνο καὶ μόνο στή πόλση. Οἱ πρόγονοί μας τὰ νοιώθανε ἀφτά κ' οἱ πλούσιοι πέραση δὲν εἶχανε μπροστά στὸν Παρθενῶνα.

Ἡ μπόσικη καὶ ἀνήθικη καὶ σιχαμένη ἀφτή συνήθεια νὰ δοξάζη κανεὶς τοὺς πλουσίους, δὲν μποροῦσε νὰ φανῆ παρὰ σὲ χρόνια ὅπου δὲ νοιώθουνε πιά Παρθενῶνας τί θὰ πῆ. . .

Ὁ πλοῦτος, ὁ μόνος, ὁ ἀληθινός, ὁπραχτικός ὁ πλοῦτος, εἶναι νοῦς. Γιατί ἀν ὁ νοῦς δὲ φωτίζει πρῶτα ἓνα ἔθνος, μήτε ἐμπόριο μήτε μπάνκες μήτε διάβολος δὲ θὰ στεκότανε. Τὸ κεφάλι του ἔτσι κανεὶς δὲ πρέπει νὰ τὸ χαμηλώνη· ἀψηλὰ νὰ τὸ βαστᾶ, ἀν ἔχη ποίηση μέσα του τὸ κεφάλι, γιατί ἀψηλὰ βλέπει πάντα ὁ ποιητής.

Ψυχάρης